

**SECȚIA DE ȘTIINȚE
SOCIALE, ECONOMICE,
UMANISTE ȘI ARTE
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI**

bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: +(373 22) 27-21-07
Fax: +(373 22) 27-21-07
e-mail: sectia.sseua.asm@gmail.com

**SECTION OF SOCIALS,
ECONOMICS,
HUMANITIES SCIENCES
AND ARTS OF THE ACADEMY
OF SCIENCES OF MOLDOVA**

Ștefan cel Mare Ave, 1
MD-2001, Chisinau,
Republic of Moldova
tel: +(373 22) 27-21-07
Fax: +(373 22) 27-21-07
e-mail: sectia.sseua.asm@gmail.com

**AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE SOCIALE, ECONOMICE,
UMANISTICE ȘI ARTE**

asupra raportului pe Programul de Stat
20.80009.1606.06 Cercetarea și valorificarea patrimoniului arheologic medieval din Republica
Moldova, dr. hab. Sergiu MUSTEAȚĂ,
Prioritatea Strategică IV. Provocări societale, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din
Chișinău, pentru anul 2022, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților
delegați (Adunarea Generală a Secției Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte a
Academiei de Științe a Moldovei din 15 decembrie 2022)

**I) Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect
în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului:**

Scopul etapei anului 2022, care constă în punerea în valoare a patrimoniului arheologic medieval din Republica Moldova, a fost realizat. Obiectivele etapei anuale anunțate în propunerea de proiect (analiza vestigiilor și rapoartelor arheologice și a literaturii de specialitate; elaborarea monografiei dedicată turanicilor medievali; realizarea cercetărilor arheologice în situl medieval de la Lozova; diseminarea rezultatelor cercetării prin intermediul publicațiilor și comunicărilor științifice) au fost îndeplinite în strânsă corelare cu rezultatele obținute (publicații științifice, participări la conferințe, descoperirea unor artefacte în timpul investigațiilor arheologice ș.a.). Analiza datelor prelucrate a condus la completarea cunoștințelor despre anumite aspecte ale vieții cotidiene din așezările medievale Orheiul Vechi, Costești, Lăpușna, Soroca ș.a. A fost pusă în evidență circulația mărfurilor în sec. XIV din perspectiva unor posibile conexiuni cu schimburile comerciale întreprinse de-a lungul „Marelui Drum al mătăsii”. Au fost continuate investigațiile arheologice în cimitirul medieval de la Lozova și valorificate artefactele descoperite.

II) Diseminarea rezultatelor obținute (numărul de publicații):

Rezultatele proiectului au fost diseminate pe parcursul anului 2022 la diverse foruri științifice, atât la nivel internațional, cât și național. O serioasă lacună istoriografică a fost completată de monografia științifică dedicată turanicilor târzii (autor I. Ursu). Subiecte inedite tratate prin abordări pluridisciplinare propune culegerea de studii dedicată cercetării și valorificării patrimoniului arheologic medieval (coord. S. Musteață). Rezultatele cercetărilor proiectului au fost diseminate prin intermediul a 12 articole științifice (un articol într-o revistă științifică Web of Science și SCOPUS și altul într-o revistă recunoscută internațional), un capitol într-o monografie colectivă și 18 teze, dintre care opt internaționale peste hotare, șapte internaționale în Republica Moldova și două naționale.

III) Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare etc):

Sistematizarea, analiza și publicarea materialelor științifice de membrii proiectului a contribuit direct la punerea în valoare a patrimoniului arheologic medieval al Republicii Moldova, la asigurarea accesului la resursele arheologice și la o mai bună interpretare și prezentare a lor publicului larg. Produse prețioase ale cercetării științifice sunt rapoartele de analiză antropologică ale artefactelor descoperite în urma diferitor investigații arheologice. Cercetările realizate în proiect contribuie la îmbunătățirea și îmbogățirea discursului istoric privind societatea medievală din spațiul pruto-nisrean, având impact asupra educației istorice din țara noastră. Datele furnizate de membrii proiectului vor fi utile pentru elaborarea noilor manuale de istorie în cadrul instituțiilor de învățământ preuniversitar și universitar.

IV) Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat:

Ponderea tinerilor din numărul total al executorilor proiectului la data raportării este de 28%. Tinerii participanți la proiect (S. Popovici, I. Ceban) au participat la elaborarea unei monografii comune dedicate cercetărilor arheologice la Cimișlia. Dețin funcția de co-editor al Culegerii de rezumate ale conferințelor științifice internaționale, secretar de redacție a Revistei de Arheologie, Antropologie și Studii Interdisciplinare, se regăsesc printre autorii articolelor științifice din revistele de date Web of Science și SCOPUS, în articole și culegeri de lucrări științifice și materiale ale conferințelor științifice, în tezele conferințelor științifice internaționale ș.a. Pregătirea tezelor de doctorat și doctor habilitat rămâne un deziderat al timpului.

Punctaj mediu acordat: 29,4

Concluzii, recomandări: Pentru perioada 2022, obiectivele trasate în mare măsură au fost atinse, fapt ce denotă implicarea activă a membrilor proiectului în valorificarea patrimoniului arheologic medieval din Republica Moldova. Valoarea științifică a rezultatelor obținute în perioada menționată este materializată sub formă monografică și a seriei de articole publicate în diverse reviste atât din țară cât și peste hotare.

În virtutea rezultatelor remarcabile menționate, în proiect sunt indicate unele surse care de fapt nu fac parte din obiectivele formulate. Aici ne referim la studiul publicat în revista Science 377 pentru anul 2022, autori Lazaridis, I., Alpasian-Roodenberg, S., Acar, A., Simalcsik, A., Ciobanu, I., Rohland, N., Pinhasi, R., Reich, D, de fapt sunt trei articole și nu unul cu același grup de autori din rândul cărora fac parte și unii membri ai proiectului vizat. Rezultatele au fost finalizate în anul 2019, ca mai apoi să fie prezentate spre publicare, în urma multiplelor recenzii, în anul 2021. Tematica articolelor ține de analiza genetică a populațiilor din perioada preistorică și antică și nici de cum de cea medievală. Se propune calificativul general: FOARTE BINE.

Raport aprobat

Conducătorul
Secției Științe Sociale, Economice,
Umanistice și Arte a AȘM

mem. cor. Victor MORARU

Secretar Științific al Secției Științe Sociale, Economice,
Umanistice și Arte a AȘM

dr. Natalia PROCOP